

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про стимулювання розвитку регіонів

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 51, ст.548)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законом
N 3235-IV ([3235-15](#)) від 20.12.2005, ВВР, 2006, N 9, N 10-11,
ст.96 }

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій.

РОЗДІЛ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

регіон - територія Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя;

стимулювання розвитку регіонів - комплекс правових, організаційних, наукових, фінансових та інших заходів, спрямованих на досягнення сталого розвитку регіонів на основі поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів на загальнодержавному та регіональному рівнях, максимально ефективного використання потенціалу регіонів в інтересах їх жителів та держави в цілому;

депресивна територія - регіон чи його частина (район, місто обласного значення або кілька районів, міст обласного значення), рівень розвитку якого (якої) за показниками, визначеними цим Законом, є найнижчим серед територій відповідного типу.

Стаття 2. Мета і засади стимулювання розвитку регіонів

Стимулювання розвитку регіонів здійснюється з метою:

забезпечення їх сталого розвитку в інтересах усієї України, підвищення рівня життя населення, подолання бідності та безробіття, формування середнього класу;

ефективного використання економічного, наукового, трудового потенціалу, природних та інших ресурсів, а також особливостей регіонів для досягнення на цій основі підвищення рівня життя людей, оптимальної спеціалізації регіонів у виробництві товарів та послуг;

створення рівних умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів України;

забезпечення додержання визначених державою соціальних гарантій для кожного громадянина незалежно від місця його проживання;

подолання депресивного стану окремих територій, своєчасного і комплексного розв'язання проблем охорони довкілля.

Стимулювання розвитку регіонів здійснюється на засадах:

збалансування загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів розвитку, визначення державою з урахуванням пропозицій органів місцевого самоврядування науково обґрунтованих пріоритетних напрямів регіонального розвитку;

програмно-цільового підходу до розв'язання проблем соціально-економічного розвитку, створення сприятливого інвестиційного середовища в регіонах;

максимального наближення послуг, що надаються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, до споживачів цих послуг;

концентрації на конкурсній основі коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, а також інших ресурсів з метою досягнення найбільш ефективного їх використання для цілей регіонального розвитку;

співробітництва та взаємної відповідальності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, наукових і громадських організацій та інших суб'єктів у виконанні завдань регіонального розвитку.

РОЗДІЛ II

ДЕРЖАВНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Стаття 3. Організація забезпечення державного стимулювання розвитку регіонів

Державне стимулювання розвитку регіонів здійснюється відповідно до основ державної регіональної політики, державних програм економічного і соціального розвитку України, законів про Державний бюджет України, загальнодержавних програм, інших законів та актів законодавства України, а також програм економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, місцевих бюджетів.

З метою забезпечення реалізації державної політики щодо стимулювання розвитку регіонів затверджуються:

Кабінетом Міністрів України - державна стратегія регіонального розвитку;

Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами за поданням відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з урахуванням норм, закладених у державній стратегії регіонального розвитку, спільних інтересів територіальних громад регіонів - регіональні стратегії розвитку.

Реалізацію державної політики щодо стимулювання розвитку регіонів забезпечують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики, інші центральні, а також місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень.

Узгодження діяльності центральних та місцевих органів

виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері державного стимулювання розвитку регіонів, виконання регіональних стратегій розвитку здійснюється на основі угод щодо регіонального розвитку, які укладаються між Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською, Севастопольською міськими радами і виконуються відповідно до цього Закону та інших актів законодавства.

Стаття 4. Угода щодо регіонального розвитку

Угода щодо регіонального розвитку передбачає:

спільні заходи центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування з реалізації в регіоні державної стратегії регіонального розвитку;

спільні заходи центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування з реалізації регіональної стратегії розвитку;

порядок, обсяг, форми та строки фінансування спільних заходів, визначених сторонами, відповідно до Державного бюджету України та місцевих бюджетів;

порядок інформування про реалізацію сторонами угоди щодо регіонального розвитку;

відповідальність сторін угоди за невиконання або неналежне виконання передбачених нею заходів;

порядок внесення змін до угоди;

порядок набрання чинності та строк дії угоди.

За згодою сторін угода щодо регіонального розвитку може включати й інші положення.

Типові форми угоди щодо регіонального розвитку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Умови угоди щодо регіонального розвитку можуть бути змінені за згодою її сторін.

Дія угоди щодо регіонального розвитку припиняється у зв'язку із закінченням її строку або за згодою сторін достроково.

Дія угоди щодо регіонального розвитку може бути також припинена однією зі сторін у разі систематичного її невиконання або неналежного виконання іншою стороною.

Сторона, що ініціює дострокове припинення дії угоди щодо регіонального розвитку, повинна письмово повідомити про це іншу сторону не пізніше як за шість місяців до дати, з якої вона передбачає припинити дію угоди.

Рішення однієї зі сторін угоди щодо регіонального розвитку про дострокове припинення її дії може бути оскаржено в судовому порядку іншою стороною.

З дати припинення дії угоди щодо регіонального розвитку сторонами припиняється фінансування заходів, визначених нею.

Стаття 5. Порядок підготовки та укладення угоди

щодо регіонального розвитку

Ініціатором укладення угоди щодо регіонального розвитку можуть бути Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради.

У разі потреби інші органи місцевого самоврядування можуть подавати свої пропозиції щодо укладення такої угоди, а також про внесення змін до неї відповідно до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад.

Ініціатор укладення угоди щодо регіонального розвитку забезпечує розроблення її проекту згідно з вимогами, встановленими цим Законом.

Координація розроблення угод щодо регіонального розвитку, наукове та методичне забезпечення діяльності в цій сфері органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики із залученням наукових та громадських організацій.

Рішення про необхідність укладення угоди щодо регіонального розвитку приймаються Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими радами.

Угоду щодо регіонального розвитку підписує Прем'єр-міністр України або інша особа за дорученням Кабінету Міністрів України та відповідно Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, голова обласної, Севастопольської міської ради чи Київський міський голова.

Угода щодо регіонального розвитку набирає чинності після її схвалення Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими радами.

Угода щодо регіонального розвитку після її схвалення Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими радами підлягає державній реєстрації в центральному органі виконавчої влади з питань економічної політики, офіційному опублікуванню в газеті "Урядовий кур'єр", а також оприлюдненню через регіональні засоби масової інформації.

РОЗДІЛ III

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ

Стаття 6. Депресивна територія

Депресивні території поділяються на такі групи:

регіони;

промислові райони - райони, у яких частка зайнятих у промисловості перевищує частку зайнятих у сільському господарстві;

сільські райони - райони, у яких частка зайнятих у сільському господарстві перевищує частку зайнятих у промисловості;

міста обласного значення.

Території надається статус депресивної з метою створення правових, економічних та організаційних засад для вжиття органами державної влади та органами місцевого самоврядування особливих заходів для стимулювання розвитку таких територій.

Стаття 7. Заходи державного стимулювання розвитку депресивних територій

З метою стимулювання розвитку депресивних територій у їх межах можуть здійснюватись такі заходи:

цільове спрямування державних капітальних вкладень у розвиток виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури;

надання державної підтримки, у тому числі фінансової, малим підприємствам, сприяння формуванню об'єктів інфраструктури розвитку підприємництва, таких як бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інноваційні та консалтингові центри, венчурні фонди тощо;

спрямування міжнародної технічної допомоги на розв'язання актуальних соціально-економічних та екологічних проблем, а також здійснення інших найважливіших заходів;

сприяння зайнятості населення, забезпечення цільового фінансування програм перекваліфікації та професійного розвитку трудових ресурсів, стимулювання трудової міграції, удосконалення соціальної сфери, зокрема житлового будівництва, охорони здоров'я та охорони довкілля;

надання іншої державної підтримки розвитку таких територій.

Стаття 8. Основні принципи державного стимулювання розвитку депресивних територій

До основних принципів державного стимулювання розвитку депресивних територій належать:

об'єктивність і відкритість при визначенні територій для державного стимулювання їх розвитку;

одночасна концентрація зусиль і коштів на відносно невеликій кількості територій з метою досягнення максимального соціально-економічного розвитку;

неприпустимість використання цільової державної підтримки для фінансування поточних потреб територій;

максимальне використання можливостей самих територій у розробці і реалізації системи заходів з подолання депресивності.

Стаття 9. Показники розвитку, за якими території визнаються депресивними

Депресивними визнаються:

регіони, у яких протягом останніх п'яти років найнижчі середні показники валової доданої вартості на одну особу;

промислові райони, у яких протягом останніх трьох років є найвищими середні показники рівня безробіття, зайнятості у промисловості, найнижчий обсяг промислового виробництва на одну особу та найнижчий рівень середньої заробітної плати;

сільські райони, у яких протягом останніх трьох років є найнижчими щільність сільського населення, природний приріст населення, найвищою – частка зайнятих у сільському господарстві, найнижчий обсяг виробництва сільськогосподарської продукції на одну особу та найнижчий рівень середньої заробітної плати;

міста обласного значення, у яких протягом останніх трьох років є найвищими середні показники рівня безробіття, зокрема довготривалого безробіття, та найнижчим рівень середньої заробітної плати.

Депресивними визнаються промислові та сільські райони, а також міста обласного значення, відповідні показники розвитку яких відповідають одночасно всім критеріям, визначеним частиною першою цієї статті.

Стаття 10. Порядок визнання територій депресивними

Пропозиції щодо визнання території депресивною розробляються за результатами щорічного моніторингу розвитку регіонів, районів та міст обласного значення відповідно до показників, визначених цим Законом.

Моніторинг показників розвитку регіонів, районів та міст обласного значення здійснюють центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації на підставі даних державної статистичної звітності та інших даних центральних органів виконавчої влади в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

За результатами моніторингу Кабінет Міністрів України визначає:

території, яким надається статус депресивних, встановлює їх межі;

строк, на який території надається статус депресивної;

заходи державного стимулювання розвитку території з метою подолання депресивного стану та форми й умови їх застосування;

співвідношення державних, регіональних та інших фінансових ресурсів, що спрямовуються на виконання програми подолання стану депресивності території;

строк внесення проекту програми подолання стану депресивності території.

Кабінет Міністрів України відповідно до закону може визначати й інші заходи щодо стимулювання розвитку депресивної території.

Строк, на який території надається статус депресивної, не може перевищувати семи років.

Статус депресивної території вважається скасованим після закінчення строку, на який цей статус було надано, якщо цей строк не буде продовжено у порядку, встановленому цим Законом.

У разі якщо, незважаючи на виконання програми подолання стану депресивності, територія за показниками розвитку, визначеними цим Законом, залишається депресивною, Кабінет Міністрів України за

погодженням із відповідною місцевою радою території, визнаної депресивною, може продовжити строк надання території статусу депресивної, але не більше ніж на п'ять років.

Стаття 11. Програма подолання стану депресивності території

Програма подолання стану депресивності території - взаємопов'язаний за змістом, термінами виконання, можливостями і виконавцями комплекс заходів (робіт) правового, організаційного, економічного, фінансового, соціального спрямування, орієнтованих на подолання депресивності конкретної території, у забезпеченні яких задіяні фінансові та інші ресурси держави і регіону.

Для подолання депресивності території центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики за участю інших центральних органів виконавчої влади, відповідних місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування розробляється відповідна програма.

Програма подолання депресивності території передбачає, зокрема:

коротку характеристику депресивної території, аналіз причин депресивного стану;

заходи центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо подолання стану депресивності території, строк їх здійснення, обсяги фінансування з державного, місцевих бюджетів та інших джерел, передбачених законодавством;

порядок здійснення моніторингу виконання програми, показники розвитку, за якими визначатимуться результати її виконання;

загальну оцінку очікуваної соціально-економічної ефективності реалізації програми.

Програма подолання депресивності території затверджується Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ IV

ФІНАНСУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ ЩОДО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ТА ПОДОЛАННЯ ДЕПРЕСИВНОСТІ ТЕРИТОРІЙ

Стаття 12. Фінансування стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій

Фінансування стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій здійснюється за рахунок коштів, передбачених на цю мету в законах України про Державний бюджет України та рішеннях про місцеві бюджети (Автономної Республіки Крим, обласні, міські міст обласного (республіканського - Автономної Республіки Крим) значення та районні бюджети) на відповідні роки, та інших джерел відповідно до законодавства.

Обсяги фінансування реалізації угод щодо регіонального розвитку та виконання програм подолання стану депресивності територій щорічно передбачаються у проектах Державного бюджету України та рішеннях про місцеві бюджети відповідними бюджетними програмами.

Фінансове забезпечення реалізації угод щодо регіонального розвитку та виконання програм подолання стану депресивності територій за необхідності щорічно уточнюється після набрання чинності Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік та затвердження відповідних місцевих бюджетів.

Головними розпорядниками коштів Державного бюджету України, що виділяються для стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій, є центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики, інші центральні органи виконавчої влади.

(Дію частини п'ятої статті 12 зупинено на 2006 рік згідно із Законом N 3235-IV (3235-15) від 20.12.2005) Сума коштів, що передбачається на фінансування всіх програм подолання депресивності територій протягом одного року з державного бюджету, не може бути меншою, ніж 0,2 відсотка доходної частини державного бюджету за відповідний період.

Під час визначення обсягів коштів, призначених для стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій, не враховуються суми дотацій вирівнювання та субвенцій, що спрямовуються на виконання органами місцевого самоврядування власних та наданих законом повноважень органів виконавчої влади, а також кошти, що спрямовуються згідно із законодавством на ліквідацію наслідків надзвичайних екологічних ситуацій, техногенних катастроф та стихійного лиха.

Стаття 13. Організація контролю та звітності

Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики щорічно у квітні року, що настає за звітним, подає на розгляд Кабінету Міністрів України доповідь про виконання угод щодо регіонального розвитку та програм подолання депресивності територій, використання виділених на ці потреби коштів Державного бюджету України.

РОЗДІЛ V

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2006 року.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 8 вересня 2005 року
N 2850-IV